

עפ"ג 28511/07/15 - מאמון עודה נגד המשרד לאיכות הסביבה, המרכז לגביית קנסות

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ג 28511-07-15 מדינת ישראל נ' כיוף גרסת גזם בע"מ ואח'
:

בפני **כבוד השופטת דנה מרשק מרום**
מבקש **מאמון עודה**
נגד **המשרד לאיכות הסביבה**
משיבים **המרכז לגביית קנסות**
שניהם באמצעות פמ"מ (אזרחי)

החלטה

- מונחת בפניי בקשה לביטול פקודת מאסר שהוטלה עקב אי-תשלום קנס וביטול חוב פיגורים, שהוגש על-ידי מי שהיה משיב 4 בערעור המדינה על קולת העונש בעפ"ג 28511-07-15 (לעניין הסמכות לדון בבקשה לפי סעיף 87 לחוק העונשין בדן יחיד של אחד מחברי ההרכב, ראו בפסקה 29 בע"פ 4919/14 **אזולאי נגד מדינת ישראל** (6.3.17) - להלן: **עניין אזולאי**).
- המבקש הורשע בבית-המשפט השלום במכלול עבירות לפי דיני רישוי עסקים ודיני איכות הסביבה, וביום 29.3.16 ניתן פסק-דין (על-ידי הרכב בראשות הנשיא דאז - השופט טל, השופט ד"ר בורנשטיין ואנוכי) בו התקבלה גישת המדינה לעניין החמרה בקנסות שהוטלו על המבקש (ומשיבים אחרים). עונש הקנס שהושת על המבקש הוחמר לסכום של 150,000 ₪ או 6 חודשי מאסר תמורתו, לתשלום ב - 15 תשלומים חודשיים ושווים החל מיום 1.5.16, כאשר נקבע כי אי-תשלום שני תשלומים רצופים יעמיד את כל הקנס לפירעון מיידי, וכן כי שאר העונשים שנקבעו בבית-המשפט השלום (מאסר על תנאי והתחייבות) יעמדו על כנם.
- ביום 17.11.22 חתמתי על פקודת מאסר, זו הועברה למשיבה 2 - המרכז לגביית קנסות (להלן: המרכז) ולביצוע משטרת ישראל, ומכאן הבקשה. בינתיים, עד לקבלת תגובות, ניתן על-ידי עיכוב ביצוע זמני של המאסר.
- לצורך הכרעה בבקשה עיינתי בבקשה עצמה, בתגובת המרכז באמצעות פמ"מ (אזרחי),

בתשובת המבקש לתגובת המרכז, ובעמדת המשיבה 1 - המשרד לאיכות הסביבה באמצעות פמ"מ (אזרחי), אשר הצטרף לעמדת המרכז. נקבע שהחלטה תינתן על בסיס הכתובים, וב"כ המבקש אכן לא עתר לקיים דיון.

5. למעשה, אין מחלוקת באשר להשתלשלות העניינים אשר פורטה בהרחבה בתגובת המרכז. החוב בתיק נושא הבקשה עומד על סך של 300,059 ₪ כולל פיגורים והוצאות, כשבשנת 2016 שולם אצל הגוף מטיל החיוב סך כולל של 15,000 ₪ במועדים שונים (ראו סעיף 16 לתגובת המרכז).

6. בבקשה נטען כי "המבקש לא בחר שלא לכבד את החלטת בית המשפט הנכבד, אלא נסיבות חייו הם אלו שהקשו עליו לעמוד בהתחייבויותיו ולשלם את חובותיו וכן את הקנס נשוא בקשה זו" (סעיף 4 לבקשה). ב"כ המבקש טען כי מצבו הכלכלי של המבקש אינו טוב, ואף ניתן לבקשתו צו כינוס לנכסיו ביוני 2017; המבקש עבר מהמורות אישיות, משפחתיות ובריאותיות ונזקק לאשפוזים חוזרים בבתי החולים לאחר שעבר אירוע ירי ביום 4.4.19; המבקש עבר אירוע מוחי קשה אשר ריתק אותו למיטתו תקופה ממושכת במהלכה לא יכול היה לעבוד; המבקש נוטל טיפול תרופתי בגין כל בעיותיו, לרבות טיפול נגד דיכאון; המבקש מוכר כנכה בדרגה של 77 אחוז לצמיתות על-ידי המל"ל מיום 1.2.20; המבקש נאלץ להתמודד מול נושים רבים אשר פועלים נגדו במטרה לגבות את אשר מגיע להם; המבקש הוא אב לשלושה ילדים קטינים, וקרוב משפחה הוא אשר מסייע בפרנסת הבית.

לבסוף נטען, כי אי ביטול פקודת המאסר משמעותו "גזר דין מוות" ומאסר עלול לדרדר את מצבו הבריאותי.

ב"כ המבקש הוסיף, כי תוספת הפיגורים שהתווספה על הקנס מהווה חוב כבד כשלעצמו, ובסופו של יום עותר הוא לבטל את פקודת המאסר, להורות על ביטול תוספת הפיגורים שהתווספה לקנס המקורי, ולאחר מכן תוגש בקשה למרכז לשלם את הקנס המקורי ב - 15 תשלומים, כשקרובי משפחתו של המבקש הראו נכונות לסייע למבקש.

7. אומר כבר, כי דין הבקשה להידחות.

8. על-פי נתוני המרכז, כנגד המבקש פתוחים במרכז 30 תיקים: 22 תיקים בגין אי-תשלום דו"חות משטרה מסוג ברירת משפט, 4 תיקים בגין אי תשלום אגרות רשות השידור ו - 4 תיקים פליליים - ביניהם התיק בגין אי תשלום הקנס נושא הדיון. כלל חובותיו של המבקש, לרבות פיגורים, עומדים על סך של 855,989 ₪ (ראו סעיף 1 לתגובת המרכז ונספח 1 לתגובה).

9. בפסק-הדין שניתן על-ידי ההרכב בעפ"ג נושא הדיון עמדנו על חומרת העבירות בעת שהמבקש ניהל תחנת מעבר ללא רשיון, על העובדה שהמבקש יחד עם המשיבים הנוספים הודו בהפקת תועלת כספית בסכום של 1,820,000 ₪, וכי המדובר במסכת עבירות של "בריונות סביבתית" שנמשכה זמן רב

במהלכה הושלך פסולת רבה באתר. לאור האמור לעיל, החלטנו כאמור להחמיר את עונש הקנס שהוטל על המבקש במסגרת ערעור המדינה.

10. משחלף המועד הקבוע לתשלום החוב, הקנס עבר לגבייה באמצעות המרכז, ומתגובת המדינה עולה השתלשלות עניינים - שכאמור אין עליה מחלוקת - המעידה על מגוון פעולות שנעשו על-פי דין לגביית החוב.

11. בתחילה, נשלחו דרישות לתשלום חוב ואף הוטל עיקול על חשבון בנק. עם קבלת עדכון לפיו ניתן צו כינוס כלפי המבקש בתיק פש"ר 1733-06-17 ביום 28.6.17, הוקפאו תיקיו של המבקש בהתאם לדין ובהמשך אף נשלחה תביעת חוב. אלא, שביום 20.02.20, הובא לידיעת המרכז בממשק מחשב כי ביום 10.12.19 ההליך בוטל בשל ניצול לרעה, וערעור שהגיש המבקש נדחה בבית-המשפט העליון. מהחומר בהליכים אלו עולה, כי המבקש לא הגיש את הדו"חות הנדרשים ולא שיתף פעולה בהליך, לרבות מתן מידע באשר לנכס שקיבל בירושה ולהיותו מנהל עסק של בית-קפה (ראו סעיף 12 לתגובה ונספח 4).

12. למבקש נשלח מכתב מטעם המרכז על אודות המשך ההליכים וביום 2.2.22 הוטל עיקול. לאחר שהמבקש לא הגיש בקשה להסדר חוב והליכי גבייה לא הועילו, נשלחה למבקש ביום 26.5.22 התראה לפני מאסר (בהתאם להלכת גוסקוב - רע"פ 837/12 מדינת ישראל נגד גוסקוב (20.11.12)). גם בשלב זה המבקש לא פנה למרכז, ולפיכך הופקה אותה פקודת מאסר עליה חתמתי.

13. השתלשלות העניינים האמורה מעלה תמונה של אדם, אשר ביצע עבירות חמורות בגין נסיבותיהן הוחמר עונש הקנס בעניינו בערעור, אשר לא פנה להסדיר את חובו במהלך שנים חרף מגוון ההתראות, ההזדמנויות וניסיונות הגבייה שבוצעו על-פי הוראות הדין במהלך השנים, ועשה דין לעצמו (וכנראה לא רק בתיק נושא הבקשה). במהלך כל השנים, המבקש אפילו לא ניסה למצות את כל ההליכים העומדים לרשותו - לרבות לא בקשה להפחתת פיגורים או לפריסת תשלומים.

14. בצדק הוזכר בתגובת המרכז, כי מטרתו העיקרית של המאסר חלף קנס היא להביא לתשלום הקנס כאשר דרכים אחרות נכשלו, ותכליתו השנייה היא עונשית צופה פני עבר, אשר באה להבטיח כי אותו נאשם לא יצא נשכר ויתחמק מתשלום חובותיו (ראו, למשל בעניין אזולאי, פסקאות 15, 16). בעניין אזולאי אף נקבע, כי נשיאת המאסר נקבעת בגזר-הדין, ושתי האפשרויות - קנס או מאסר תחתיו - הן חלק מרכיבי הענישה לצד עונשים אחרים, ועל כן המדובר בנשיאת עונש לכל דבר ועניין שהוטל בהליך פלילי (שם).

15. סמכות בית-המשפט לעניין עיכוב ביצוע פקודת מאסר (לפי סעיף 87 לחוק העונשין) היא סמכות שיש להשתמש בה במשורה ובמקרים חריגים בלבד - וראו עניין אזולאי בפסקה 30 (וכן ראו והשוו

לעניינו של **אשרף ג'סאר נגד מדינת ישראל** בבש"פ 9098/15 מיום 19.1.16). חרף הנסיבות האישיות הנטענות, עניינו של המבקש אינו בא בגדר אותם חריגים, נוכח מרכזיות הסנקציה העונשית הכספית ובעיקר בשל עשיית הדין המתמשכת של שנים, כשלמעשה מאז שניתן פסק-הדין לא עשה המבקש דבר כדי להסדיר את חובו (מלבד תשלום סכום פעוט) חרף ההתראות, ההזדמנויות הרבות שניתנו לו לשלם את החוב, וכן על רקע אמצעי הגבייה המגוונים שהופעלו.

16. באשר לבקשה להפחתת ריבית פיגורים - הרי שאכן נתונה לבית-המשפט הסמכות להפחית ריבית פיגורים לפי סעיף 69 לחוק העונשין. עם זאת, אני מקבלת את גישת המרכז לפיה, במצב שבו הבקשה להפחתת פיגורים נטענת בנסיבות שאינן סמוכות לגזר-הדין ומחייבות בירור עובדתי - הרי שהמרכז הוא הגוף שבידיו הכלים לבחון את מצבו של המבקש (ראו גם את הסקירה **בעניין אזולאי** בדבר הכלים העומדים לרשות המרכז בפסקה 21 ואילך). הדברים נכונים ביתר שאת בעניינו של המבקש, אשר לא טרח לפנות במשך השנים הרבות למרכז וכלל לא ניסה למצות הליכים מול המרכז - לא באשר לקרן ולא באשר להפחתת ריבית הפיגורים.

17. לאור כל האמור לעיל, הבקשה נדחית על כל חלקיה, ואין עוד תוקף לעיכוב הביצוע הזמני של פקודת המאסר.

יוזכר, כפי שנכתב בתגובת המרכז, כי לצורך ביטול פקודת המאסר, על המבקש לשלם את מלוא קרן החוב ובגין תוספת הפיגורים באפשרותו להגיש בקשה להפחתה ולפריסה בהתאם לסעיפים 5ב ו- 5ג' לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה - 1995.

18. המזכירות תמציא החלטה זו לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, כ"ה שבט תשפ"ג, 16 פברואר 2023, בהעדר הצדדים.